

بسمه تعالی

فرم ارسال خلاصه فرایند جشنواره آموزشی شهید مطهری - ۱۳۹۸

نام و نام خانوادگی درخواست کننده: زهرا طهماسبی و الهه رئیسی   دانشکده محل خدمت: پرستاری بروجن
شماره تلفن همراه: ۰۹۱۳۷۰۱۷۰۱۲-۰۹۳۶۲۰۳۷۰۶۲   شماره تلفن ثابت: ۰۳۸۳۴۲۴۵۷۷۰
پست الکترونیک: elahe.raesi@gmail.com - zahratahmasebi92@gmail.com

عنوان فارسی:

طراحی، اجرا و ارزشیابی روش باز اندیشی جهت ارتقاء یادگیری مهارت اجرای فرایند پرستاری در دانشجویان
کارشناسی پرستاری طی دوره های کار آموزی

عنوان انگلیسی:

Design, implementation and evaluation of reflection to enhance the learning skills
of implementing the nursing process in undergraduate nursing students during
training courses

حیطه نوآوری را علامت بزنید:

- تدوین برنامه و بازنگری برنامه های آموزشی
- یاد دهی و یادگیری
- ارزشیابی آموزشی (دانشجو، هیات علمی، و برنامه)
- مدیریت و رهبری آموزشی
- یادگیری الکترونیکی
- طراحی و تولید محصولات آموزشی

نام همکاران، نوع و میزان مشارکت هر یک از ایشان در فعالیت مورد نظر را ذکر نمایید. (اولین نفر به عنوان نماینده مجریان محسوب می شود - ردیف قابل افزایش است).

نام و نام خانوادگی	سمت در این فعالیت	درجه دانشگاهی	نوع همکاری	میزان مشارکت	امضاء
زهرا طهماسبی	صاحب فرایند	مربی	صاحب فرایند		
الهه رئیسی	صاحب فرایند	مربی	صاحب فرایند		
فیروز خالدی	همکار	مربی	همکار		
سمانه دهقان	همکار	مربی	همکار		
سمیه محمدی	همکار	مربی	همکار		
مینا شیروانی	همکار	مربی	همکار		
مهدی پورنظری	همکار	مربی	همکار		
لادن ناصح	همکار	مربی	همکار		

محل انجام فعالیت:

دانشگاه: علوم پزشکی شهرکرد
 گروه/ارشته: پرستاری
 دانشکده: پرستاری بروجن
 مقطع تحصیلی: کارشناسی
 بخش بالینی: بخش های داخلی، جراحی و اطفال
 بیمارستان: حضرت ولی عصر (عج) بروجن

مدت زمان اجرا:

تاریخ شروع: نیمسال اول ۹۶-۹۷ تاریخ پایان: ادامه دارد

هدف کلی:

طراحی، اجرا و ارزشیابی روش باز اندیشی جهت ارتقاء یادگیری مهارت اجرای فرایند پرستاری در دانشجویان کارشناسی پرستاری طی دوره های کارآموزی

اهداف ویژه / اختصاصی:

- ۱) سنجش آمادگی علمی و عملی دانشجویان جهت ارائه مراقبت های پرستاری بر اساس فرایند پرستاری قبل از اجرای تمرین بازاندیشی طی جلسه اول کارآموزی
- ۲) طراحی روش تمرین باز اندیشی جهت ارتقاء یادگیری مهارت اجرای فرایند پرستاری در دانشجویان کارشناسی پرستاری طی دوره های کارآموزی
- ۳) اجرای روش تمرین بازاندیشی طبق طراحی قبلی

۴) ارزشیابی مهارت دانشجویان در اجرای مراقبت های پرستاری بر اساس فرایند پرستاری بر اساس چک لیست تهیه شده

بیان مسئله: (ضرورت انجام و اهمیت اهداف انتخابی را ذکر کنید):

امروزه آموزش در پرستاری به دلیل مبتنی بر عمل بودن این حرفه و توسعه روز افزون حجم اطلاعات و تکنیک های مراقبتی مورد نیاز پرستاران، بیش از پیش مورد توجه می باشد(۱)؛ به طوری که تأکید آموزش پرستاری بر تربیت پرستارانی است که علاوه بر کسب دانش، دارای مهارت های بالینی باشند(۲). آموزش بالینی فرآیندی پویا است که طی آن دانشجویان به صورت تدریجی با حضور بر بالین بیمار تجربیاتی کسب می کنند و در تعامل با مربی و محیط، مفاهیم آموخته شده را در عمل بکار می گیرند(۳).

از طرف دیگر از دیدگاه دانشجویان کیفیت آموزش بالینی مطلوب نبوده و عواملی همچون پراکندگی کار آموزی ها در بخشهای بالینی، اجبار دانشجویان به انجام وظایف کارکنان، تعداد زیاد دانشجویان، عدم ارزشیابی صحیح توسط مربی، عدم دسترسی کافی به مربیان، فقدان هماهنگی مناسب بین آموزش نظری و بالینی، مناسب نبودن زمان لازم برای مواجهه با موارد مختلف بیماری برای تمرین کامل آموخته ها در محیط بالین و موقعیتهای تنش زا را از مشکلات آموزش بالینی ذکر کرده اند(۴و۵). بدون تردید شناخت مشکلات آموزش بالینی اولین گام در جهت بهبود کیفی آموزش است(۶،۷).

از آنجا که پرستاران یکی از اعضای تیم درمان هستند که بر وضعیت سلامت فرد تأثیر مستقیم دارند، بالابردن کیفیت عملکرد آنها در انجام مراقبتهای پرستاری، عامل مهمی در تسریع بهبودی و بازگرداندن بیماران به خانه و خانواده میشود(۸). از مهمترین راهها جهت افزایش کیفیت مراقبتهای پرستاری، استفاده از استانداردها در امر مراقبت میباشد. یکی از این استانداردها، استفاده از فرآیند پرستاری است که هدف آن شناسایی وضعیت سلامتی مددجو، مشکلات فعلی سلامتی یا مشکلات احتمالی مراقبتهای بهداشتی است(۹). فرآیند پرستاری یک روش سیستماتیک و هدف محور است که منجر به ارتقاء کیفیت در مراقبت از بیماران میشود. به عبارتی فرآیند پرستاری چارچوبی است که توانایی پرستاران را در رفع مشکلات بیمار تعیین میکند(۱۰).

مهم ترین موانع بکارگیری فرایند پرستاری در مطالعات مختلف نداشتن دانش کافی از مفهوم فرایند پرستاری، اعتقاد نداشتن به مراقبت از بیمار براساس فرایند پرستاری و یادگیری ناکافی در مورد نحوه اجرای فرایند پرستاری ذکر شده است(۱۱). از مهم ترین مشکلات روش آموزش فرایند پرستاری عدم ایجاد توانایی در دانشجویان برای بکارگیری فرایند پرستاری در شرایط واقعی و انجام وظایف حرفه ای است(۱۰). از این رو باید از شیوه های فعال آموزشی و مشارکت فعال دانشجو برای توانمند سازی آنها به منظور بکارگیری فرایند پرستاری، به عنوان شیوه مراقبتی استاندارد استفاده نمود(۱۳، ۱۲). آموزش از طریق بازاندیشی نیز در کنار شیوههایی نظیر یادگیری مبتنی بر مسئله، یادگیری اکتشافی، یادگیری تجربی و یادگیری مبتنی بر صلاحیت کاربرد وسیعی در آموزش پزشکی دارند، از شیوه های آموزش فعال به شمار می آید(۱۴). بازاندیشی یکی از شیوه های فعال و بنیادین آموزشی بوده و در ارتقا سطح آگاهی و مهارت در موقعیت های بالینی موثر شناخته شده است(۱۵).

۱۵). باز اندیشی به فرایند ارزیابی درونی و جستجو کردن یک موضوع مورد توجه گفته می شود که براساس تجربیات فرد آغار شده، باعث روشن شدن معانی می گردد و در آینده نگرى فرد تاثیر می گذارد(۱۶). بازاندیشی با تمرکز بر مراقبت، خود تنظیمی و تلفیق آموزش تئوری و عملی، اثرات قابل توجهی بر رویکردهای یادگیری دانشجویان پرستاری در حین کسب تجارب بالینی را دارد(۱۷).

بنابراین با توجه به این که آموزش بالینی مهمترین بخش آموزش پرستاری است و این آموزش یک فرصت بی نظیر در آماده سازی فراگیران جهت کسب هویت حرفه ای فراهم میکند و نظر به اینکه اجرای مراقبت های پرستاری بر اساس فرایند پرستاری موجب افزایش کیفیت مراقبت های پرستاری می شود، امید است که با اجرای روش آموزشی تمرین بازاندیشی در طی دوره های کار آموزی بتوان گامی موثر در راستای ارتقاء مهارت اجرای فرایند پرستاری برداشت.

مرور تجربیات و شواهد خارجی (با ذکر رفرنس):

نتایج حاصل از مطالعه مروری انجام شده توسط وینکل و همکاران در سال ۲۰۱۷ که با هدف بازاندیشی در آموزش دانشجویان پزشکی انجام شد، نشان داد بازاندیشی سبب تعامل در فرایند یادگیری، انتقال فکر و بهبود یادگیری در شرایط پیچیده بالینی می گردد(۱۸).

Jasper در سال ۲۰۰۶ مطالعه ای با عنوان درک پرستاران درباره ارزش بازاندیشی، چگونگی بکارگیری و توسعه روش های نوشتاری بازاندیشی بعنوان ابزاری جهت تسهیل، توسعه و تقویت عملکرد بالینی را مورد جستجو قرار داده است. این مطالعه به روش گراند تئوری با انجام دو مصاحبه به شیوه گروه مدار با ۱۲ پرستار با تجربه که در دوره آموزشی بازاندیشی مکتوب شرکت کرده بودند، انجام شد. نتایج نشان داد پرستاران در ابتدای مطالعه نگرش منفی به بازاندیشی داشتند و با چرخه یادگیری از طریق تجربه (ارزشیابی مجدد آموخته ها و بازسازی عملکردها بر اساس این ارزشیابی) آشنا نبودند و نیاز به یادگیری و آموختن مهارت های بازاندیشی از سوی آنان مطرح شد و این همان نکته ای است که در پژوهش حاضر بر آن تاکید شده است(۱۹).

نتایج حاصل از مطالعه کیفی Mlinar در سال ۲۰۱۹ که با هدف تبیین تاثیر بازاندیشی در اولین تجربه بالینی و تجربیات دانشجویان پرستاری در یکی از دانشگاههای اسلوانی در ۱۷ دانشجوی مقطع کارشناسی پرستاری انجام شد، نشان داد بازاندیشی باعث بهبود خودآگاهی، افزایش اعتماد بنفس، بهبود روابط بین فردی، بهبود تفکر انتقادی و افزایش یادگیری بالینی می شود(۲۰).

مرور تجربیات و شواهد داخلی (در این بخش سوابق اجرایی این نوآوری در دانشگاه و کشور به طور کامل با ذکر رفرنس ذکر شود):

مطالعه ای را عشوندی و همکاران در سال ۱۳۹۱ با هدف تعیین تاثیر آموزش بالینی دانشجویان پرستاری به شیوه کاوشگری بر مهارت بکارگیری فرآیند پرستاری انجام دادند. مطالعه از نوع نیمه تجربی دو گروهی قبل و بعد بود که ۳۸ نفر از دانشجویان پرستاری دانشکده پرستاری و مامایی همدان بعنوان نمونه های پژوهش انتخاب

شدند. یافته‌ها نشان داد استفاده از شیوه تدریس کاوشگری در مقایسه با روش معمول مورد استفاده در آموزش بالینی مهارت بکارگیری فرآیند پرستاری توسط دانشجویان پرستاری را بیشتر افزایش میدهد(۱۱).
نتایج حاصل از مطالعه مروری عبدالرحیمی و همکاران که در سال ۱۳۹۳ با هدف بررسی روش بازاندیشی در آموزش پرستاری انجام گردید، نشان داد راهکارهای بهبود بازاندیشی در آموزش پرستاری شامل استفاده از مدل های بازاندیشی و توجه به اهمیت نقش و جایگاه مربیان در توسعه و به کارگیری این شیوه آموزشی است. همچنین به منظور به کارگیری بازاندیشی، نظام سنتی آموزش پرستاری را نیازمند بازنگری در شیوه های آموزشی دانست(۲۱).

پژوهشی را صداقتی و ایزدی در سال ۱۳۹۲ با هدف تعیین تاثیر بازاندیشی در آموزش بالینی دانشجویان پرستاری انجام دادند. مطالعه از نوع نیمه تجربی یک گروهی پس آزمون بود که بر روی ۴۷ نفر از دانشجویان پرستاری سال آخر دانشگاه آزاد اسلامی واحد تنکابن انجام شد. نتایج نشان داد بازاندیشی تفکر دانشجویان پرستاری را قوی نموده و باعث بهبود توانمندی و اعتماد به نفس می گردد.

نتایج حاصل از مطالعه مداخله‌ای دهقانی و همکاران که در سال ۱۳۹۰ با هدف تعیین تاثیر اندیشه دوباره بر صلاحیت بالینی دانشجویان پرستاری دانشگاه علوم پزشکی شیراز انجام گردید، نشان داد که استفاده از راهبرد آموزشی بازاندیشی در بخش مهارت‌های بالینی می‌تواند صلاحیت بالینی دانشجویان را افزایش دهد(۱۷).

مطالعه ای را عابدینی و همکاران در سال ۱۳۹۰ با هدف تعیین تاثیر بازاندیشی در آموزش بالینی انجام داد. این یک مطالعه نیمه تجربی یک گروهی پس آزمون بود که در آن ۳۵ نفر از دانشجویان پرستاری سال آخر دانشگاه علوم پزشکی قم بعنوان نمونه های پژوهش انتخاب شدند. نتایج حاصل از پژوهش نشان داد باز اندیشی از دیدگاه دانشجویان پرستاری می‌تواند منجر به بهبود توانمندی و اعتماد به نفس آنان می گردد(۲۲).

نتایج حاصل از پژوهش کیفی معطری و عابدی در سال ۱۳۸۷ نشان داد که فرایند تأثیر بازاندیشی بر تجارب بالینی در ۵ حیطه مراقبت، تفکر، تلفیق نظریه و عمل، مکانیزم‌های خودتنظیمی و انگیزش پدیدار می شود(۲۳).
مطالعات گذشته تاثیرات مثبت بازاندیشی را در موقعیت‌های بالینی نشان داده است. اما با توجه به مطالعات در دسترس و نبودن مطالعه ای که تاثیر روش بازاندیشی بر بکارگیری فرایند پرستاری را در بالین مورد بررسی قرار داده باشد، این مطالعه طراحی، اجرا و ارزشیابی گردید.

منابع:

1. Latifi M, Shaban M, Nikbakht Nasrabadi A, Mehran A, Parsa Yekta Z. Effect of clinical evaluation with portfolio on critical thinking skills of nursing students. Iranian Journal of Medical Education. 2011; 11(4): 368-81.
2. Imanipour M, Jalili M. Nursing students' clinical evaluation in students and teachers views. Iranian Journal of Nursing Research. 2012; 7(25): 17-26.
3. Mollahadi M. Importance of clinical educating in nursery. Educ Strategy Med Sci. 2010; 2 (4):153-159. [Persian]

4. Pazokian M, Rassouli M. Challenges of nursing clinical education in world. *J Med Edu Dev.* 2012; 5 (8):18-26. [Persian]
5. Kermansaravi F, Navidian A, Imani M. Nursing students' views toward quality of theoretical and clinical nursing education: A qualitative Study. *The Journal of Medical Education and Development.* 2013; 7 (4):28-40. [Persian]
6. Abedini S, Aghamolaei T, Jomehzadeh A, Kamjoo A. Clinical education problems: the viewpoints of nursing and midwifery students in Hormozgan University of Medical Sciences. 2009; 12 (4):249-253. [Persian]
7. Kamran A, Sharghi A, Malekpour A, Biryaa M, Dadkhah B. Status and strategies for improving nursing education in view of nursing students in Ardebil University of Medical Sciences. *IJNR.* 2012; 7 (27):25-31. [Persian]
8. AkbariKaji M, FarmahiniFarahani B. The effect of nursing process education on nursing care quality of schizophrenic patients. *Feyz, Journal of Kashan University of Medical Sciences.* 2011;15(1):34-40.
9. KaramiKabir N, hasantehrani T. A survey comparison quality of writing and application nursing process between students of Hamadan city, 2010. *Procedia - Social and Behavioral Sciences.* 2012;31:762 – 7.
10. Akbari M. The effect of nursing process education to nurses on quality of nursing cares (MSc Thesis) Tehran: Branch of Medicine, Islamic Azad University; 2009. p. 5 [Persian].
11. Oshvandi KH, Bikmoradi A. The Effects of Inquiry-Based clinical Instruction of Nursing students on applying Nursing process skill. *Scientific Journal of Hamadan Nursing & Midwifery Faculty.* 2013 May 15;21(1):5-15.
12. Ghanbari A, Monfared A, Hoseinzadeh T, Moaddab F, Sedighi A. The impact of the nursing process education on critical thinking of nursing students. *Research in Medical Education.* 2017 Jul 15;9(2):33-25.
13. Khorasgan I. A survey on nursing process barriers from the nurses' view of intensive care units. *Iran J Crit Care Nurs.* 2011;4:181-6.
14. Hassani P, Cheraghi F, Yaghmaei F. Self-efficacy and self-regulated learning in clinical performance of nursing students: A qualitative research. *Iranian Journal of Medical Education.* 2008 Sep 15;8(1):33-42.
15. Abedini Z, Raeisi M. Effectiveness of Reflection in Clinical Education: Nursing Students' Perspective. *Iran Journal of Nursing.* 2011 Aug;24(71):74-82.
16. Boyd EM, Fales AW. Reflective learning: Key to learning from experience. *Journal of humanistic psychology.* 1983 Apr;23(2):99-117.
17. Sedaghati M, Ezadi A. EFFECTIVENESS OF REFLECTION IN CLINICAL EDUCATION BASED ON NURSING STUDENTS, PERSPECTIVE IN ISLAMIC AZAD UNIVERSITY-TONEKABON IN 2013. *The Journal of Urmia Nursing and Midwifery Faculty.* 2014;12(3):221-9.
18. Winkel AF, Yingling S, Jones AA, Nicholson J. Reflection as a learning tool in graduate medical education: A systematic review. *Journal of Graduate Medical Education.* 2017 Aug;9(4):430-9.
19. M Jasper. *Professional Development Reflection and Decision-making for Nurses.* Blackwell publishing, 2006. P(53-106).
20. Mlinar Reljić N, Pajnikihar M, Fekonja Z. Self-reflection during first clinical practice: The experiences of nursing students, *Nurse Educ Today,* 2019 Jan; 72:61-66.

- 2.1. Abdolrahimi M, razaghi N, ghyasvandyan S, varie S. Reflection in Nursing Education: Why and How?. Iranian Journal of Medical Education. 2015; 14 (12) :1074-1083.
22. Abedini Z, Raeisi M. Effectiveness of Reflection in Clinical Education: Nursing Students' Perspective. Iran Journal of Nursing. 2011 Aug;24(71):74-82.
23. Moattari M, Abedi H. Nursing students' experiences in reflective thinking: A qualitative study. Iranian Journal of Medical Education. 2008 Sep 15;8(1):101-12.
24. DEGHANY Z, ABASZADEH A, MOATTARI M, BAHREINI M. Effective reflection on clinical competency of nursing students, Media. 2011.1(4).

شرح مختصری از فعالیت صورت گرفته را بنویسید (آماده سازی، چگونگی تجزیه و تحلیل موقعیت و تطبیق متدولوژی، اجرا و ارزشیابی را در این بخش بنویسید):

این فرایند با طرح پیش آزمون - پس آزمون در دو گروه تصادفی است که به منظور تعیین تاثیر بکارگیری باز اندیشی طی یک دوره ۸ هفته ای در بکارگیری فرآیند پرستاری در دانشجویان پرستاری دانشکده پرستاری بروجن انجام شد. نمونه فرایند ۵۱ نفر از دانشجویان ترم ۴ و ۶ پرستاری بود که به صورت تصادفی در دو گروه الف و گروه ب تقسیم شدند. دانشجویان هر دو گروه به مدت ۶۰ روز (۲ روز در هفته از ساعت ۸-۱۲) در گروه های ۸ یا ۹ نفره به ترتیب در بخشهای داخلی و جراحی و اطفال بیمارستان ولیعصر بروجن در کارآموزی شرکت کردند. دانشجویانی که در گروه ب حضور داشتند با شیوه متداول معمول آموزش بالینی (شامل مراقبت از بیماران، انجام پروسیجرهای عملی با نظارت مربی و برگزاری کنفرانس های بالینی) فرآیند پرستاری را طی دوره کارآموزی اجرا کردند. دانشجویانی که در گروه الف حضور داشتند فرایند پرستاری را به شیوه بازاندیشی اجرا می کردند.

روش اجرای فرایند به این صورت بود که در ابتدا قبل از اجرای روش بازاندیشی، انجام مراقبت پرستاری بر اساس فرایند پرستاری در تمامی دانشجویان کارآموز که در گروه الف و ب حضور داشتند در طی جلسه اول آغاز کارآموزی با استفاده از ابزار محقق ساخته ارزیابی فرایند پرستاری، مورد ارزشیابی قرار گرفت. سپس برای گروه ب از روش معمول آموزش بالینی و برای گروه الف از روش بازاندیشی استفاده گردید. در گروه الف طی روز اول کارآموزی طی یک جلسه ۴ ساعته هدف و نحوه مطالعه، آموزش بازاندیشی و نحوه به کارگیری بازاندیشی در اجرای فرایند پرستاری با ذکر مثال برای دانشجویان توضیح داده شد و سپس از آنان خواسته شد طی دوره کارآموزی فرایند پرستاری بیمار خود را تدوین و اجرا نمایند و با مطالعه و جستجوی منابع و استفاده از تجربیات سایر دانشجویان و کارکنان پرستاری و اعمال بازخورد مربی به اصلاح آن بپردازند به این ترتیب آنها نیازها و مشکلات، تدابیر و اقدامات پرستاری را در قالب الگوی چهار مرحله ای توصیف، تحلیل، تئوری سازی و عمل در دفترچه های بالینی (ژورنالهای شخصی) ثبت می کردند. این دفترچه ها هر هفته به مربیان عودت داده می شد و متعاقباً بازخوردهای لازم براساس مقیاس سطوح بازاندیشی در پرستاری که بر پایه مدل Jones و همکارانش تهیه شده بود و در پژوهش Vong و همکارانش به عنوان ابزار اندازه گیری بازاندیشی مورد استفاده قرار گرفته است، ارائه می گردید (۲۴).

سپس مجدداً انجام مراقبت پرستاری بر اساس فرایند پرستاری در تمامی دانشجویان کارآموز که در گروه الف و ب حضور داشتند در طی جلسه آخر کارآموزی با استفاده از ابزار محقق ساخته ارزیابی فرایند پرستاری، مورد ارزیابی قرار گرفت.

ابزار مورد استفاده در این فرایند چک لیست ارزشیابی محقق ساخته فرایند پرستاری بود که از نظر روایی و پایایی بررسی شد. چک لیست ارزشیابی فرایند پرستاری جهت بررسی مهارت دانشجویان در اجرای مراقبت پرستاری بر اساس فرایند پرستاری در ۲۹ آیتم طراحی شد و طبق مقیاس لیکرت هر سوال دارای ۵ دامنه نمره دهی بوده و حداقل نمره چک لیست ۲۹ و حداکثر ۱۴۵ بود.

برای بررسی روایی صوری و محتوایی چک لیست از نظرات ۴ تن از اساتید دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد استفاده شد. همچنین برای بررسی پایایی چک لیست از روش آزمون- باز آزمون به فاصله یک هفته در ۱۰ نفر از دانشجویان پرستاری استفاده شد و با توجه به $r=0/84$ مورد تایید قرار گرفت.

پس از آن داده های جمع آوری شده با استفاده از تست های آماری توصیفی و استنباطی در نرم افزار SPSS 21 مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

شیوه های تعامل با محیط که در آن فعالیت نوآورانه به محیط معرفی شده و یا مورد نقد قرار گرفته را ذکر کنید.

✓ **برگزاری دوره های آموزشی در جهت انتقال نوآوری**

✓ **پذیرش در گنجره و جشنواره ها**

✓ **شیوه های نشر نوآوری اعم از CD / پاورپوینت / مقالات داخلی یا خارجی / تارنما / کتاب / راهنما**

✓ **شواهد تعمیم نوآوری در اماکن دیگر و نتایج آنها**

✓ **نقد خبرگان / همکاران / مشتریان یا فراگیران**

این برنامه به طور مستمر در طول ۵ نیمسال متوالی و برای دو دوره دانشجویی انجام شد و در نیمسال های بعدی تحصیلی ادامه می یابد و نتایج قابل قبولی از نظر ارتقاء یادگیری اجرای مراقبت پرستاری بر اساس فرایند پرستاری در پی داشته است و از طرفی رضایت و انگیزه دانشجویان در دوره های کارآموزی در عرصه افزایش داده است. بنابراین با توجه به نتایج فرایند حاضر استفاده از روش تمرین بازاندیشی در دوره های کارآموزی و کارورزی دانشجویان پرستاری به برنامه ریزان آموزشی، اساتید و مسئولین بخش های بیمارستان توصیه می شود چرا که این روش سبب افزایش یاددهی و یادگیری دانشجویان پرستاری، افزایش کیفیت مراقبتها، بهبود نتایج حاصله از بیماری و کاهش هزینه های متحمل شده بر فرد، خانواده و جامعه می شود. به علاوه نتایج استفاده از این روش در جلساتی در اختیار کلیه اعضای هیئت علمی دانشکده گذاشته شد و توسط اساتید صاحب نظر مورد بررسی قرار گرفت و اکثریت این فرایند را بسیار تاثیر گذار جهت یادگیری مهارت های عملی دانشجویان

پرستاری توصیف کردند. همچنین نتایج این فرایند در قالب یک مقاله تحت عنوان "بررسی تاثیر روش تمرین باز اندیشی بر میزان ارتقاء یادگیری مهارت اجرای فرایند پرستاری در دانشجویان کارشناسی پرستاری"، به بیستمین جشنواره آموزش پزشکی ارسال گردید.

نتایج حاصل از این فعالیت و این که فعالیت ارائه شده چگونه موفق شده است به اهداف خود دست یابد را بنویسید.

بر اساس مراحل ذکر شده در مرحله طراحی و اجرای روش تمرین بازاندیشی هدف ۱- سنجش آمادگی علمی و عملی دانشجویان جهت ارائه مراقبت های پرستاری بر اساس فرایند پرستاری قبل از اجرای تمرین بازاندیشی طی جلسه اول کارآموزی، و هدف ۲- طراحی روش تمرین باز اندیشی جهت ارتقاء یادگیری مهارت اجرای فرایند پرستاری در دانشجویان کارشناسی پرستاری طی دوره های کارآموزی، و هدف ۳- اجرای روش تمرین بازاندیشی طبق طراحی قبلی، پوشش داده شد و هدف ۴- ارزشیابی مهارت دانشجویان در اجرای مراقبت های پرستاری بر اساس فرایند پرستاری بر اساس چک لیست تهیه شده به صورت نتایج زیر گزارش می شود. در این فرایند ۵۱ نفر از دانشجویان کارشناسی پرستاری شرکت داشتند و بر طبق ویژگی های دموگرافیک ۴۰ درصد از دانشجویان مذکور و ۶۰ درصد مونث بودند. میانگین سنی دانشجویان ۲۳ سال بود و در دامنه سنی (۲۱-۲۵) سال قرار داشتند. آزمون آماری t مستقل تفاوت معنی داری بین فراوانی سن و جنس را نشان نداد ($p < 0.05$).

میانگین نمرات ارزشیابی اجرای فرایند پرستاری در طی جلسه اول کارآموزی قبل از اجرای روش بازاندیشی در گروه هایی که از روش معمول آموزش برای آن ها استفاده شد در بخش های مختلف شامل: داخلی (۶۲)، جراحی (۵۱)، اطفال (۴۹) بدست آمد. همچنین میانگین نمرات ارزشیابی اجرای فرایند پرستاری در جلسه پایانی کارآموزی بعد از اجرای روش بازاندیشی در گروه هایی که از روش معمول آموزش برای آن ها استفاده شد در بخش های مختلف شامل: داخلی (۷۸)، جراحی (۷۵)، اطفال (۷۰)، بدست آمد.

همچنین میانگین نمرات ارزشیابی اجرای فرایند پرستاری در طی جلسه اول کارآموزی قبل از اجرای روش بازاندیشی در گروه هایی که روش تمرین بازاندیشی برای آن ها استفاده شد در بخش های مختلف شامل: داخلی (۵۸)، جراحی (۵۵)، اطفال (۵۲) بدست آمد. همچنین میانگین نمرات ارزشیابی اجرای فرایند پرستاری در جلسه پایانی کارآموزی بعد از اجرای روش بازاندیشی در گروه هایی که روش تمرین بازاندیشی برای آن ها استفاده شد در بخش های مختلف شامل: داخلی (۹۷)، جراحی (۸۵)، اطفال (۹۵)، بدست آمد.

برای مقایسه نمره پیش آزمون مهارت به کارگیری فرایند پرستاری دانشجویان در گروه هایی که از روش معمول آموزش استفاده کردند و گروه هایی که از روش بازاندیشی استفاده کردند، از آزمون آماری t مستقل استفاده گردید و نتایج آن نشان داد که در تمامی مراحل فرایند پرستاری بین دو گروه اختلاف آماری معنی داری وجود ندارد ($p = 0.343$). همچنین مقایسه تاثیر آموزش به روش بازاندیشی و شیوه معمولی در مهارت به کارگیری

فرایند پرستاری در همه گروه ها نشان داد که هر دو روش به طور معنی داری توانسته اند مهارت به کارگیری فرایند پرستاری توسط دانشجویان در تمامی مراحل فرایند پرستاری ارتقاء دهد ($p < 0.05$).

برای مقایسه نمره پس آزمون مهارت به کارگیری فرایند پرستاری دانشجویان در گروه هایی که از روش معمول آموزش استفاده کردند و گروه هایی که از روش بازاندیشی استفاده کردند، از آزمون آماری t مستقل استفاده گردید و نتایج آن نشان داد که در تمامی مراحل فرایند پرستاری بین دو گروه اختلاف آماری معنی داری وجود دارد ($p < 0.001$) و بیانگر آن است که آموزش به روش بازاندیشی نسبت به آموزش معمولی تاثیر مثبت تری در یادگیری مهارت های بالینی دانشجویان پرستاری داشته است.

بنابراین تفاوت معنی دار بین نمرات کسب شده در گروه هایی که روش تمرین بازاندیشی را اجرا نمودند و بخش هایی که این روش را اجرا نکردند موید بودن این روش در ارتقاء مهارت اجرای فرایند پرستاری در بین دانشجویان کارآموز می باشد (جدول شماره ۱).

این برنامه به طور مستمر در طول ۳ نیمسال متوالی و برای یک دوره دانشجویی انجام شد و در نیمسال های بعدی تحصیلی ادامه می یابد و نتایج قابل قبولی از نظر ارتقاء یادگیری اجرای مراقبت پرستاری بر اساس فرایند پرستاری در پی داشته است و از طرفی میزان رضایت و انگیزه دانشجویان در دوره های کارآموزی را افزایش داده است. لذا با اجرای این روش در کارآموزی ها و کارورزی های پرستاری میتوان گامی موثر در جهت افزایش یادگیری مهارت های علمی و عملی دانشجویان پرستاری و بهبود سطح مراقبت پرستاری از بیماران برداشت.

جدول شماره ۱- مقایسه میانگین نمره فرایند پرستاری قبل و بعد از به کارگیری بازاندیشی

آماره	قبل از کاربرد بازاندیشی	بعد از کاربرد بازاندیشی	P-value
گروه هایی که از روش معمول آموزش استفاده کردند	۵۴	۷۴.۳۳	$P < 0.05$
گروه هایی که از روش بازاندیشی استفاده کردند	۵۵	۹۲.۳۳	$P < 0.001$
P-value	$P = 0.343$	$P < 0.001$	

نقاط قوت و نقاط ضعف و پیشنهادات:

بکارگیری فرایند پرستاری از آن جهت که دانشجو بصورت فعالانه بیمار را بررسی و اطلاعات لازم را جمع آوری کرده، اطلاعات را تنظیم می کند و بر اساس آن ها فرضیه سازی می کند سپس فرضیه های خود را می آزماید و در نهایت نتیجه گیری می کند و از نتایج بدست آمده برای تجزیه و تحلیل رویدادهای مشابه استفاده می کند و این سلسله مراتب باعث یادداری بهتر می شود.

در این روش دانشجو بصورت فعالانه در امر یادگیری شرکت می کند و مربی می داند که نقاط ضعف هر دانشجو چیست و در جهت رفع آن اقدام می کند و دانشجو نیز در مورد میزان یادگیری و مشکلات یادگیری خود بازخورد مناسبی دریافت می کند. همچنین از اندیشه های سایر دانشجویان بهره مند می شوند. محدودیت اصلی این فرایند محدود بودن جامعه آماری به دانشجویان دانشکده پرستاری بروجن و محدود بودن نمونه آماری به دانشجویان ترم ۴ و ۶ پرستاری بود. بنابراین پیشنهاد می شود که فرایندهایی با جامعه آماری بیشتر انجام گردد.

سطح نوآوری:

- در سطح گروه آموزشی برای اولین بار صورت گرفته است.
- در سطح دانشکده برای اولین بار صورت گرفته است.
- در سطح دانشگاه برای اولین بار صورت گرفته است.
- در سطح کشور برای اولین بار صورت گرفته است.

مستندات اجرای فرایند:

چک لیست ارزشیابی محقق ساخته فرایند پرستاری

مشاهده نشد.	نقص انجام می دهد.	با راهنمایی کامل انجام می دهد.	نسبتاً کامل انجام می دهد.	به طور کامل انجام می دهد.	
(۱) بررسی					
					گرفتن تاریخچه سلامتی
					انجام معاینه فیزیکی
					مصاحبه با بیمار، خانواده یا افراد مهم دیگر
					مطالعه گزارشات وضعیت سلامتی
					سازمان دهی، تجزیه تحلیل و خلاصه کردن داده های جمع آوری شده
(۲) تشخیص پرستاری					
					تعیین مشکلات پرستاری بیمار
					تعیین ویژگی های معین مشکلات پرستاری
					تعیین علت مشکلات پرستاری
					بیان صریح و مختصر تشخیص پرستاری

					تعیین مشکلات بالقوه یا عوارضی که نیاز به مداخلات جانبی دارد.
					تعیین اعضای تیم مراقبتی یا افرادی که حضورشان موثر است.
۳) برنامه ریزی					
					تعیین اولویت ها بر اساس تشخیص پرستاری
					اختصاصی کردن اهداف
					توسعه اهداف بلند مدت، میان مدت و فوری با بیان اهداف به صورت واقعی و قابل اندازه گیری
					تعیین مداخلات پرستاری متناسب با اهداف
					تعیین برآیند های مورد انتظار واقعی و قابل اندازه گیری
					تعیین زمان معین برای رسیدن به برآیند های مورد انتظار
					نوشتن برنامه مراقبت پرستاری (شامل: تشخیص پرستاری، اهداف، برآیند های مورد انتظار، مداخلات پرستاری و زمان معین)
					نوشتن عبارت به صورت خلاصه، واضح و روشن
					نوشتن برنامه مراقبتی به صورت روزانه و قابل انعطاف
					استفاده از همکاری بیمار، خانواده، افراد مهم، پرسنل تیم پرستاری و اعضای دیگر تیم سلامتی
۴) اجرا					
					عملی کردن برنامه مراقبت پرستاری
					هماهنگ کردن فعالیت های بیمار، خانواده، افراد مهم، پرسنل تیم پرستاری و اعضای دیگر تیم سلامتی
					ثبت پاسخ های بیمار به فعالیت های پرستاری
۵) ارزشیابی					
					جمع آوری داده ها
					مقایسه نتایج مورد انتظار با نتایج به دست آمده
					استفاده از بیمار، خانواده، افراد مهم، پرسنل تیم پرستاری و اعضای دیگر تیم سلامتی برای ارزیابی
					تعیین تغییرات مورد نیاز در تشخیص پرستاری، مشکلات جانبی، اهداف، مداخلات پرستاری و برآیند های مورد انتظار
					تجدید نظر دوباره در همه مراحل فرایند پرستاری

لطفا قبل از ارسال فرایند، چک لیست های "رد سریع" و "معیارهای دانش پژوهی آموزشی" را که در صفحه بعد آمده است تکمیل کنید.

چک لیست خودارزیابی فرایندهای جشنواره شهید مطهری برای بررسی موارد رد سریع

تنها در صورتی که پاسخ به همه سوالات زیر "خیر" باشد، می توانید مرحله بعدی خودارزیابی را انجام دهید:

ردیف	موضوع	پاسخ
۱	فعالیت های خارج از حوزه آموزش اعضای هیات علمی یا یکی از رده های فراگیران علوم پزشکی ^۱	☐ بلی ☒ خیر
۲	فعالیت های مرتبط با آموزش سلامت عمومی ^۲	☐ بلی ☒ خیر
۳	فرایندی که در دوره های گذشته به عنوان فرایند دانشگاهی یا کشوری شناسایی و مورد تقدیر قرار گرفته اند.	☐ بلی ☒ خیر
۴	طرح هایی که صرفا ماهیت نظریه پردازی دارند.	☐ بلی ☒ خیر
۵	پژوهش های آموزشی که ماهیت تولید علم دارند و نه اصلاح روندهای آموزشی مستقر در دانشگاه ها	☐ بلی ☒ خیر
۶	فرایندهایی که از نظر تواتر و مدت اجرا یکی از شرایط زیر را دارند:	
۱-۶	در مورد فرایندهایی که اجرای مستمر دارند، مدت اجرای کمتر از شش ماه داشته باشند.	☐ بلی ☒ خیر
۲-۶	در مورد فرایندهایی که اجرای مکرر دارند حداقل دوبار انجام نشده باشند.	☐ بلی ☒ خیر
۳-۶	در مورد فرایندهایی که ماهیتا اجرای یکباره دارند ولی تاثیر مستمر دارند مانند برنامه های آموزشی یا سندهای سیاستگذاری، مصوب مرجع ذیصلاح نشده باشند.	☐ بلی ☒ خیر

چک لیست خودارزیابی فرایندهای جشنواره شهید مطهری برای بررسی معیارهای ارزیابی معیارهای دانش

پژوهی

تنها در صورتی که پاسخ به همه سوالات زیر "بلی" باشد، می توانید فرایند خود را برای بررسی در جشنواره شهید مطهری ارسال کنید:

ردیف	موضوع	پاسخ
۱	هدف مشخص و روشن دارد.	☒ بلی ☐ خیر
۲	برای انجام فرایند مرور بر متون انجام شده است.	☒ بلی ☐ خیر
۳	از روش مندی مناسب و منطبق با اهداف استفاده شده است.	☒ بلی ☐ خیر

¹undergraduate, postgraduate and CME/CPD

²Public education

اهداف مورد نظر به دست آمده اند.	☒ بلی	☐ خیر	۴
فرایند به شکل مناسبی در اختیار دیگران قرار گرفته است.	☒ بلی	☐ خیر	۵
فرایند مورد نقد توسط مجریان قرار گرفته است.	☒ بلی	☐ خیر	۶

اینجانب زهرا طهماسبی صحت مندرجات این فرم از جمله چک لیست های خودارزیابی را تأیید می‌کنم.

تاریخ: ۱۳۹۸/۸/۱۸

امضا: